

Posudek bakalářské práce

Autorka BP: Ekaterina Toropova (Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících)

Název: Konkurence mezi krátkými a dlouhými tvary pasivních participií v češtině.

Vedoucí práce: PaedDr. Ilona Starý Kořánová, Ph. D. (Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících)

1. Koncepce práce

Předkládaná bakalářská práce se řadí k teoreticko-analytickým pracím tematicky zacíleným do oblasti užívání českého jazyka jako jazyka mateřského. Téma BP je aktuální v tom smyslu, že vychází z nejnovějších poznatků badatelů v oblasti, na základě toho si autorka formuluje vlastní výzkumnou otázku, na kterou pak v analytické části hledá odpovědi. V práci je formulována výzkumná otázka ve formě hypotézy: mezi krátkými a dlouhými tvary pasivních participií existuje konkurence a jeden z těchto tvarů můžeme považovat za častější, a také to, že mezi dějovým a rezultativním významem spojení být + n-/t-ové příčestí se jmenným tvarem existuje určitý vztah, případně jeden z významů je používán častěji než druhý. Tuto výzkumnou otázku autorka sleduje jak v teoretické části práce, tak v části praktické, kde analyzuje a interpretuje data z korpusu SYN 2020. Autorka k analýze přistupuje pečlivě, systematicky a s dobrou teoretickou průpravou práce s korpusovými daty. Nespornou předností práce je velmi dobrá úroveň užívání češtiny na všech rovinách včetně stylistické.

Práce má promyšlenou strukturu a jednotlivé kapitoly zařazené do práce přispívají k celkovému řešení tématu. Autorka rozvíjí téma logicky, projevuje samostatnost a schopnost kritického myšlení.

Hned v úvodu řešitelka vymezuje dva základní pojmy, co rozumí krátkým a dlouhým tvarem, dále formuluje hypotézu. Teoretická část podrobně mapuje vývoj poznatků k tématu, analytická část tyto poznatky dále prohlubuje. Výsledky ruční analýzy získaného materiálu přinášejí nové, dosud nepublikované poznatky k tématu.

Analytická část je dobře strukturovaná: autorka se věnuje nejprve samotné konkurenci dlouhých a krátkých tvarů, poté analyzuje oba typy participií sémanticky. Rozsah bakalářské práce nedovoluje pojednat studovanou problematiku v dostatečné šíři, přesto představuje metodicky velmi dobrý start např. k práci disertační.

Vyvozené závěry přesně odpovídají na výzkumnou otázku, a to v rozsahu vymezeném nároky, které se na obsah a rozsah BP kladou. Práce s odbornou terminologií dokládá, že si autorka termíny pro téma práci aktuální osvojila, dobře jim rozumí, a umí je správně používat.

Při stylizaci zaznamenáváme někdy až přílišnou strohost ve vyjadřování: na jednu stranu je třeba autorku pochválit za to, že mluví vždy k tématu a snaží se na vnitřní otázky, které si klade, odpovídat co nejpřesněji. Na druhou stranu by větší rozvolněnost stylu pomohla upevnit propojenost textu, jeho koherenci a pomohla by také explicitně vyjádřit, na který poznatek či odkaz z teoretické části konkrétně autorka v analytické části reaguje a navazuje.

Hodnocení: A

2. Metodologie a zpracování dat

Práce využívá odpovídající metodologické postupy a výběr metodologie je dostatečně vysvětlen. Autorka postupuje systematicky a logicky, zjevné statistické ani interpretační chyby se nevyskytují. Celou metodologii dokázala koncipovat samostatně, práce s daty je konzistentní (SYN 2020), co do získávání korpusového materiálu je poučená, umí formulovat relevantní dotazy pomocí CQL a získaná data zpracovávat a interpretovat (především pomocí excelových tabulek). Rozhodla se předem používat pouze data z textů původně českých, nikoli překladových, a svá statistická šetření opírá o Gigerův předpoklad možné odlišnosti mezi typy textů (beletrie, publicistika a odborná literatura). Jelikož autorčiny výsledky analýzy týkající se konkurence mezi krátkými a dlouhými tvary PP odpovídají závěrům Gigerovým, věnuje se autorka dále podrobné analýze významů participií, při níž anotovala 300 výskytů PP, a to s přihlédnutím k jejich rozdělení do tří výše zmíněných textových typů: po stovce příkladů z oborové literatury, z publicistiky a z beletrie, přičemž dohledané příklady jsou omezeny na původně české texty. Při anotaci si zvolila následující kritéria: význam participia a zdůvodnění, slovesný vid, čas a také otázku, zda je PP součástí frazému či má modální význam. Zvolené charakteristiky dat jsou vždy uváděny.

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

Práce vychází z doporučené odborné literatury, seznam obsahuje nejrelevantnější příspěvky k problematice, a to v chronologickém pořadí, takže postihuje vývoj myšlení o pasivních participiích od první poloviny XX. století, přičemž důraz je pochopitelně kladen na současný stav. Práce si klade za cíl přispět k řešení otázek, které nastolují především nejaktuálnější práce Giger (2021, 2022).

Literatura ke zvolené problematice je z pozice jinojazyčného mluvčího velmi obtížná ke skutečnému osvojení a pochopení, o to více nesnadné je pro cizince přesně a výstižně parafrázovat její obsah bez zkreslování. Řešitelka se pokusila svými slovy vyjádřit alespoň závěry ke každé uvedené studii a také celkový závěr k teoretické části, což odpovídá úrovni požadavků na bakalářskou práci.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň

Práce má přiměřený rozsah 60 stran a vhodné náležitosti jako český a anglický abstrakt, obsah a seznam literatury. Autorka formuluje výstižně a logicky, text je koherentní a nároky odborného stylu splňuje. Místy se vyskytlo několik nedostatků z oblasti morfologie, např. *V naší práci*, *V této práci* (s. 45), *s částicí* (s. 43) poslední příklad se týká zároveň pravopisu kvantity vokálů, totéž na s. 54 *jedna z jeho základních vlastností*, *28 modálních výrazů* (s. 55). Z ryze pravopisných chyb poukážeme na interpunkci, kde je

ve větě čárka navíc: *Na základě posledního rezultátu, bylo rozhodnuto se podívat* (s. 43), nebo na háček místo kvantity nad *e důležitě* místo *důležité* (s. 28). Tyto chyby jsou však zcela ojedinělé a celkově je jazyková úroveň práce velmi dobrá.

Hodnocení: A

5. Celkové hodnocení

Jak vyplývá z výše uvedených skutečností, předkládaná práce splňuje nároky kladené na bakalářské práce, z tohoto důvodu ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně**.

6. Náměty k obhajobě

Ve své analýze korpusových dat navazujete na práce Štíchy, a především Gígera. Z výsledků analýz, k nimž jste došla, který vám připadá nejvíc očekávaný a který vás naopak nejvíc překvapil a proč? Čemu z toho byste se případně chtěla dále věnovat?